

Irizpideen araberako balorazioa eta galderak lehenestea.

Trantsizio ekologikoa.

AURKIBIDEA

1. Sarrera.
2. Irizpideen araberako balorazioa. Interpretazio orokorra.
3. Moldatutako galderen zerrenda.
4. Galdera-hautatuen zerrenda.
5. Galderen balorazioa, hobekuntza proposamenak eta galderak lehenestea.

Sarrera

Ongi etorri! Gizarte-trantsizioari buruzko galdera-dinamikaren lehen zatiko emaitzen txostena aurkezten dizugu. Guztira 10 pertsona izan zarete txosten honetan aurkezten ditugun emaitzak zuen ekarpenekin elikatu dituzuenak. Eskerrik asko ariketari eskainitako denboragatik, zuen dedikazioa funtsezkoa izan baita honaino iristeko.

Dokumentu honek bi helburu ditu:

- **Partehartzaileei itzultzea inkesten lehen txandako emaitzak.** Gi2030 prozesuaren hurrengo faseetan landu behar dituzuen galderak ebaluatzen, fintzen eta hautatzen eman duzuen denbora eta jarritako interesa aitortzeko modu bat da.
- **Gi2030 prozesuak sortzen dituen edukiak jasotzea, modu zehatzean.** Hurrengo faseetan landuko diren galderak aukeratzea prozesu garrantzitsua da eta, horregatik, berebiziko garrantzia du egindako hautaketa-ariketari buruzko informazio kuantitatibo zein kualitatiboa ahalik eta zehatzen jasotzea.

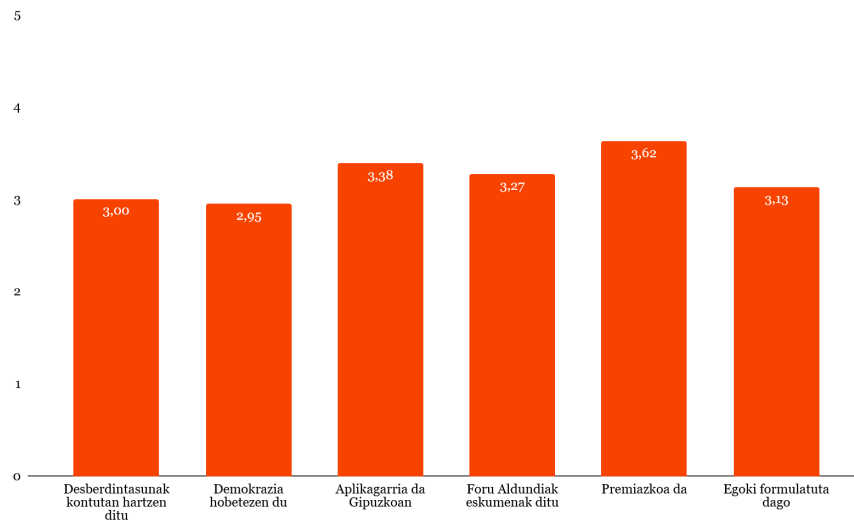
Jarraian, emaitzen laburpen orokorra aurkeztuko dugu. Ondorengo ataletan, aztertutako 13 galderen balorazioak laburtuko ditugu eta banan-banan jaso dituzten hobekuntza-proposamenetan sakonduko dugu. Azkenik, galdera-hautatuen aukeraketarako xehetasunak ere emango ditugu.

Emaitzen irakurketa orokorra

Aurkeztutako galderen xehetasunetan sartu aurretik, eta zein nolako argudioak jaso dituzten hautatuak izateko, labur-labur azalduko dugu gizarte-trantsizioari buruzko **13 galderek** jaso zuten balorazio orokorra. Gogoan izan ebaluazio-ariketa hau talde eragileak proposatutako 6

irizpideen arabera egin dela, eta parte-hartzaileek baliozkatu dutela. Horrek joera batzuk markatuko ditu, emaitzak aurkezten goazen heinean azalduko ditugunak.

1.Grafikoa. Galdera guztien batez besteko balorazioa, betetzen dituzten irizpideetan oinarrituta, 1= Ezer ez, eta 5= Asko

Egindako analisien arabera, oro har, kontsultatutako irizpideetan galderak jaso zituzten balorazioetan **batez besteko puntuazioen inguruan** kokatu ziren. Azpimarratu behar da ondoen baloratutako irizpidea **auziaren premia** izan zela, eta horrek adierazten du parte-hartzaileek uste dutela planteatutako gaiei heltzea lehentasuna dela ($M = 3.62$). Halaber, lurralde-aplikagarritasunari dagokionez

batez besteko balorazioak aurkitu dira ($M = 3.38$), eta horrek esan nahi du parte-hartzaileek uste dutela gaiak garrantzitsuak eta egokiak direla bizi garen testuingururako.

Ilido beretik, maila ertainean ebaluatu zen Foru Aldundiak eskumenak izatea galderetan planteatutako gaiei heltzeko ($M = 3.27$), eta horrek iradokitzen du parte-hartzaileek auzi horietan esku hartzeko gaitasun instituzionala ere sumatu zutela. Galdera egoki formulatzeari, demokrazia hobetzen laguntzeari eta gizarte-desberdintasunei arreta emateari dagokienez, batez besteko balorazioak lortu ziren kasu guztietan ($M = 3.13$; $M = 3$; $D = 2.95$). Horrek esan nahi du parte-hartzaileek dimentsio horiek galderetan agertzen direla pentsatu dutela, nahiz eta oraindik ere hobekuntzak egiteko lekua egon.

Azken batean, galderak, oro har, batez besteko balorazioak jaso zituzten, eta premia izatea izan da ondoen baloratutako irizpidea. Hala ere, lortutako emaitzek **galderen formulazioa berrikustea eta hobetzea iradokitzen dute**, eta baita

demokraziaren hobekuntzan eta desberdintasun sozialen arretan egiten duten ekarpena indartzea ere.

Moldatutako galderen zerrenda.

Landu diren galderek hobekuntza-proposamen ugari jaso dituzte. Horien artean **hamabi galderari egindako moldaketak onartu ditugu**. Jarraian zehazten ditugu:

1 Gaia. Larrialdi klimatikoari aurre egiteko ekintzak

- **1 Galdera.** Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi?
Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifiko eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?
- **2 Galdera.** Zergatik jartzen dituzue dirua eta boterea pertsonen duintasunaren eta biziraupenaren gainetik?   Zer egin dezake administrazioak, batzuk pribilegiatzea saihesteko gehiengo sozialaren prekaritatearen eta pobreziaren bizkarrera?
- **3 Galdera.** Zer neurri proposatzen dituzue pertsonen biziraupena eta duintasuna boterearen eta diruaren gainetik egon ez daitezen?   Nola bermatu dezakegu pertsonen biziraupenak eta duintasunak lehentasuna izatea, boterearen eta diruaren aurretik?

- **4 Galdera.** Larrialdi klimatikoaz ari garenean, zein da muineko arazoa? (Egoerari eta horren ondorioei buruzko oinarritzko akordioa behar dugu) ▶▶ **Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?**
- **5 Galdera.** Zenbat urte behar ditugu (gizarteak) planteatzen zaigun trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko? ▶▶ **Zenbat urte beharko lituzke gizarteak planteatzen den trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta lurralde-testuinguruan kokatuta? Nola lagun lezake premiazko trantsizio horrek demokrazia hobetzen eta desberdintasun sozialei aurre egiten?**
- **6 Galdera.** Zer neurketa-sistema eta irizpide ezarri behar dira energia berriztagarrien eta energia fosilen arteko aldeak, eraginkortasuna mailak eta akatsak konparatzeko? ▶▶ **Nola kuantifika daitezke trantsizio energetikoaren benetako onurak, ekitate sozialari eta baliabideen bidezko banaketari dagokienez?**
- **7 Galdera.** Nola lortuko dugu Gipuzkoako biztanlegoa modu jasangarrian elikatzea? ▶▶ **Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?**
- **8 Galdera.** Nola neurtu eta arautu litezke enpresen CO2 isuriak modu estandarizatuan? Eta maila globalean? ▶▶ **Zer irizpide proposatu behar ditugu enpresen CO2 isurketak modu estandarizatuan eta globalean arautzeko eta mugatzeko, Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta hobekuntza demokratikoa zein ekitate soziala ere sustatuta?**

2 Gaia. Energia-kontsumoa eta ekoizpena

- **1 Galdera.** “Zer esan nahi du kontsumo arduratsua (responsible)? ‘Erantzukizun’ kontzeptu beretik abiatzerik ba al dago?”
 "Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsua eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?"
- **2 Galdera.** “Nola bizi daiteke ongi, gutxienekoarekin? Nola egin daiteke desiragarri?” "Nola bizi gaitzke ongi gutxiagorekin, bizi-baldintza duinak bermatuz?"
- **4 Galdera.** “Zenbat ondasun natural sakrifikatzeko prest gaude auto elektrikoekiko?” "Zein da auto elektrikoekiko fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?"
- **5 Galdera.** “Energia modu monopolistikoan ekoiztea eta kudeatzea al da energia-kontsumoa jaisteko aukerarik onena?”
 "Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?"

Galdera-hautatuen zerrenda, emandako lehentasunaren arabera.

1 Gaia. Larrialdi klimatikoari aurre egiteko ekintzak

- **1 Galdera.** Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi? **Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifiko eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?**
- **7 Galdera.** Nola lortuko dugu Gipuzkoako biztanlegoa modu jasangarrian elikatzea? **Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?**
- **4 Galdera.** Larrialdi klimatikoaz ari garenean, zein da muineko arazoa? (Egoerari eta horren ondorioei buruzko oinarritzko akordioa behar dugu) **Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?**

2 Gaia. Energia-kontsumoa eta ekoizpena

- **1 Galdera.** "Zer esan nahi du kontsumo arduratsuak (responsible)? 'Erantzukizun' kontzeptu beretik abiatzerik ba al dago?" **"Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar**

daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?"

- **5 Galdera.** "Energia modu monopolistikoan ekoiztea eta kudeatzea al da energia-kontsumoa jaisteko aukerarik onena?"
 "Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?"
- **4 Galdera.** "Zenbat ondasun natural sakrifikatzeko prest gaude auto elektrikoekiko?" "Zein da auto elektrikoekiko fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?"

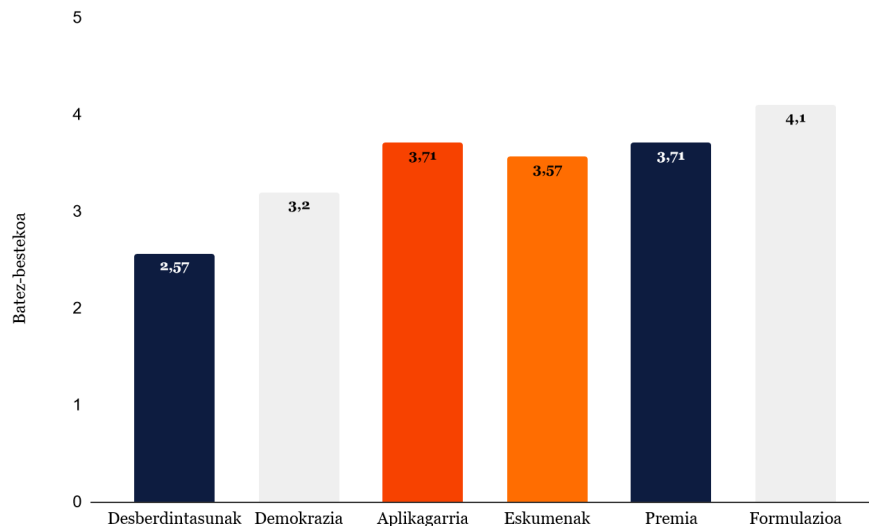
Galdera guztien balorazioa, hobekuntza proposamenak eta galderak lehenestea.

Jarraian, osasun sistemen inguruko galderek jasotako balorazioa aurkezten dugu, emandako irizpideen araberakoa, eta baita partehartzaileek egin dizkieten moldaketa eta hobekuntza proposamenak ere.

1 Gaia: Larrialdi klimatikoari aurre egiteko ekintzak.

1 Galdera. “Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi?”

Balorazioa.

Oro har, parte-hartzaileek **positibotzat** jo dute klima-arazoa maila teorikoan ezagutu arren larrialdi klimatikoari aurre egiteko beharrik ez sentitzearen arrazoia aztertzen duen galdera. Galdera horrek ezarritako 6 irizpideak betetzen ditu neurri altuan. Zehazki, galderaren **formulazio egokiaren** irizpideak jaso ditu puntuazio altuenak ($M = 4.1$; $DT = 1.33$), ondoren lurraldean aplikatzeko aukerak ($M = 3.71$; $DT = 1.25$), auziaren urgentziak ($M = 3.71$; $DT = 1.38$), Foru Aldundiak dituen eskumenak ($M = 3.57$; $DT = 1.27$) eta demokrazia hobetzeko egindako ekarpenak ($M = 3.2$; $DT = 1.25$). Bestalde, baxuen ebaluatutako irizpidea desberdintasun sozialak kontuan hartzearena izan zen, batez bestekoa baino puntuazio apur bat txikiagoa lortuz ($M = 2.57$; $DT = 1.51$).

Hobekuntza proposamenak.

"Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi?", zen galdera orijinala. Galdera aztertzean, ordea, hainbat iradokizun egin ziren erakunde publikoak (Foru Aldundia, konkretuki) esplizituki aipatu beharraz. Halako iruzkinak egin zituzten hainbat partehartzailek:

"¿Qué puede hacer la administración para motivar cambios prácticos en la sociedad que ya se han aceptado a nivel teórico?"

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

"La pregunta podría centrarse específicamente en la Diputación Foral de Gipuzkoa: sabiendo la urgencia del problema, ¿por qué la Diputación no responde de manera urgente y contundente? Al abordar esto, la pregunta cumpliría de manera más efectiva con los criterios 4 y 5".

(Emakumea, elkarte alorrekoa).

Gainera, galderari zehaztasuna gehitzeko aldaketa konkretu bat iradoki da:

"¿Qué es lo que hace que habiendo información científica sobre las soluciones no se aplique en todos los ámbitos de la gestión?"

(Mujer, universidad).

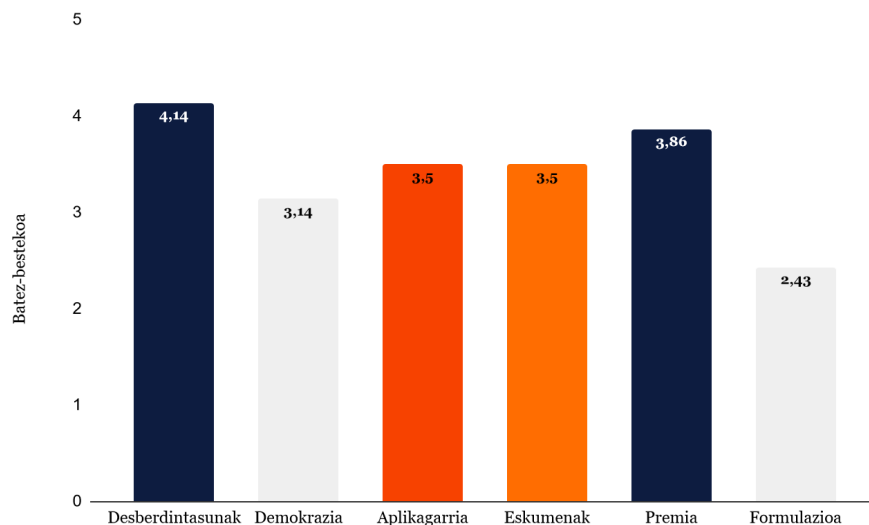
Laburbilduz, galdera positibotzat jo da formulazio egokiari, lurraldean aplikagarritasunari, urgentziari, Foru Aldundiaren eskumenari eta demokrazia hobetzen laguntzeari dagokienez. Hala ere, gizarte-desberdintasunei arreta handiagoa jartzea iradokitzen da, larrialdi klimatikoarekin lotutako erronkei modu osoagoan heltzeko.

Irakozun horiek kontuan hartuta, honako birformulazio hau proposatzen da:

Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifiko eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?

2 Galdera. “Zergatik jartzen dituzue dirua eta boterea pertsonen duintasunaren eta biziraupenaren gaineratik?”

Balorazioa.

Dirua eta boterea pertsonen biziraupenaren gaineratik zergatik jartzen diren galderari dagokionez, irizpideen inguruko balorazioek **puntuazio ertain-altuak** izan zituzten. Galdera honek **gure gizartearen lehentasunei buruzko hausnarketa sakona planteatzen du**. Zehazki, partehartzaileek nabarmendu duzue

galderak zuzenean heltzen diela **desberdintasun sozialei** ($M = 4.14$; $DT = 1.46$), eta horrek erakusten du garrantzitsua dela interes ekonomikoek eta botereak giza bizitzaren babesean nola eragiten duten aztertzea. Era berean, premiazkoa dela azpimarratu duzue ($M = 3.86$; $DT = 1.68$), erronka horri aurre egiteko gogoeta egitea eta **presaz jokatzeko beharra** agerian uztea. Gainera, galdera lurraldeari aplikatu dakiokeela uste da ($M = 3.5$; $DT = 1.76$), eta horrek esan nahi du **tokiko garrantzia eta eragina duela**, eta onartzen da Gipuzkoako Foru Aldundiak badituela arazo horri heltzeko eskumenak ($M = 3.5$; $DT = 1.64$), eta horrek esan nahi du **agintari egokiak konponbideak bilatzen inplikatu** behar direla. Hala ere, demokraziaren hobekuntzari dagokionez ($M = 3.14$; $DT = 1.68$), puntuazio baxuagoak lortu dira, eta horrek adierazten du partehartzaile batzuek uste dutela galderak eragin mugatua izan dezakeela alderdi espezifiko horretan. Azkenik, baloratu da galderaren formulazioa ez dela erabat egokia (maila ertaina) ($M =$

2.43; DT = 1.27), eta horrek iradokitzen du argitasun eta zehaztasun handiagoa behar dituela, errazago ulertzeko eta aztertzeko.

Hobekuntza proposamenak.

Galdera honek 4 hobekuntza proposamen jaso ditu. Denak norabide berean, nori zuzentzen zaion argitzeko eskatzen dute, ondorengo iruzkinean adierazten den moduan:

"Creo que la pregunta se entiende, pero debemos ser conscientes de que tiene una 'trampa': el poder y el dinero no flotan en el vacío, hay personas que detentan el poder y acumulan el dinero. Al final, se trata de cuestionar por qué se privilegia a algunos a expensas de la vida colectiva en general, y de la precariedad/pobreza de la mayoría social".

(Emakumea, gizarte alorrekoa).

Hortik abiatuta, administrazio publikoaren betekizunak galderan txertatzeko proposamena egin zen, edota galdera modu neutralagoan formulatzea eskatzen zuen beste iruzkin batekin batera:

"¿Qué puede hacer la administración para que se anteponga el dinero y el poder a la supervivencia y dignidad de las personas?".

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

"Tal y como está formulada, no queda claro a quién se dirige la pregunta ('colocáis'; ¿quiénes son esos que colocan el dinero y el poder por encima de la dignidad y supervivencia de las personas?). Quizás sería mejor formularla de manera más neutral: ¿Por qué se coloca el dinero y el poder por encima de la dignidad y supervivencia de las personas? (Aunque todavía podría cuestionarse que esto suceda, por supuesto)".

(Gizona, unibertsitate alorrekoa).

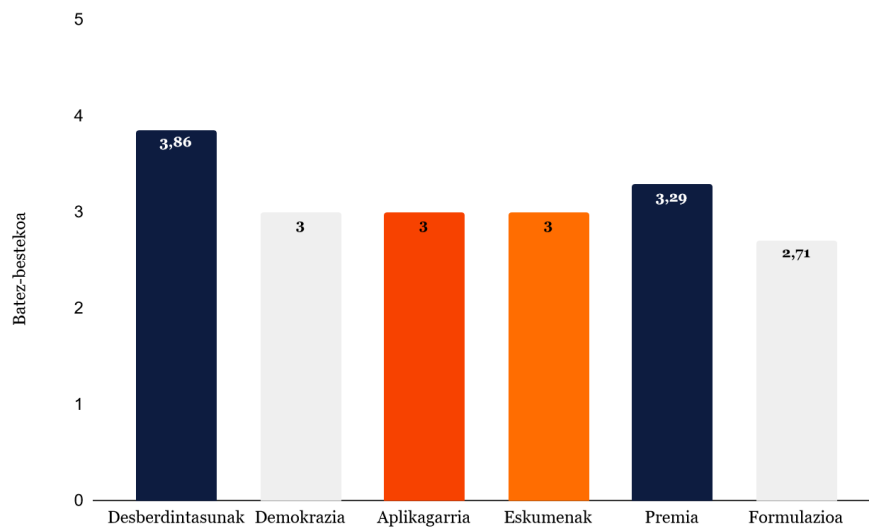
Laburbilduz, egindako galderak **hausnarketa sakona hauspotzen du diruaren, boterearen eta pertsonen bizi-baldintzen arteko harremanari buruz**, eta desberdintasun sozialei, premiari, lurraldeko aplikagarritasunari eta Foru Aldundiaren eskumenei dagokienez duen garrantzia aitortzen da. Hala ere, formulazioan **doikuntzak egitea** iradokitzen da, hobeto ulertzeko eta demokraziaren hobekuntzan duen eragina hobeto ebaluatzeko.

Egokitzapen horiek egiteko asmoz, galderan Foru Aldundiaren zeregina aipatzeko proposamena onartu zen, bi auziak lotuta dagoelako. Iradokizun horiek kontuan hartuta, honako birformulazio hau iradokitzen dugu:

"Zer egin dezake administrazioak, batzuk pribilegiatzea saihesteko gehiengo sozialaren prekarietatearen eta pobreziaren bizkarrera?"

3 Galdera. “Zer neurri proposatzen dituzue pertsonen biziraupena eta duintasuna boterearen eta diruaren gaintetik egon ez daitezene?”

Balorazioa.

“Zer neurri proposatzen dituzue pertsonen biziraupena eta duintasuna boterearen eta diruaren gaintetik egon ez daitezene?” galderak aurreko galderaren antzeko puntuazioa jaso du, eta hori ulergarria da, bien arteko antzekotasunak direla-eta. Oro har, irizpideak **maila ertain-altuan baloratu** dira. Desberdintasun

sozialei buruzko gogoeta nabarmendu duzue ($M = 3.86$; $DT = 1.86$), **ekitateari eta justizia sozialari** dagokienez auziei heltzearen garrantziari buruzko kontzientzia islatzen duelako. Era berean, gaiaren premia aitortzen da ($M = 3.29$; $DT = 1.98$), eta agerian utzi **neurriak lehenbailehen hartu behar direla** pertsonen biziraupena eta duintasuna bermatzeko. Gainera, lurraldean aplikatzeko aukera “nahikoa” baloratu da ($M = 3$; $DT = 2.24$), eta auziari **maila lokalean** ekitearen garrantzia nabarmendu. Demokraziaren hobekuntzari dagokionez ($M = 3$; $DT = 1.91$) eta Fotu Aldundiak arlo horretan dituen eskumenei dagokienez ($M = 3$; $DT = 2.24$), puntuazio esanguratsuak lortu ziren. Horrek esan nahi du **ekintza politikoaren eta gobernu-ekintzen beharra** dagoela, boterearen, diruaren eta giza bizitzaren babesaren arteko oreka egokia sustatzeko. Hala ere, galderaren formulazioa maila ertainean dagoela baloratu duzue ($M = 2.71$; $DT = 1.98$), eta horrek adierazten du argitasun eta **zehaztasun handiagoa** izan zezakeela, errazago ulertzeko eta aztertzeko

Hobekuntza proposamenak.

Galdera nori zuzenduta dagoen zehaztea da jasotako bi hobekuntza-proposamenetan agertzen den iradokizun garrantzitsu bat da. Gainera, parte-hartzaile batek adierazi zuen galdera ez zegoela zuzen formulatuta, honako iruzkin honetan adierazten den bezala:

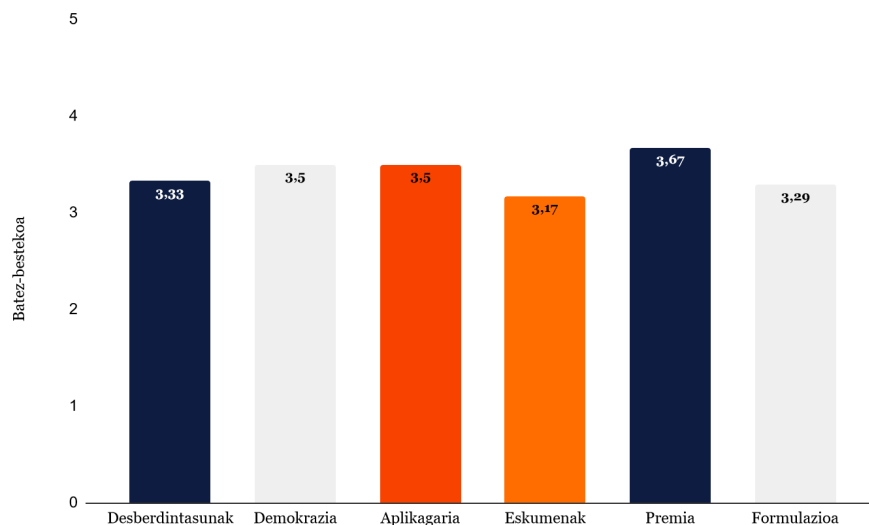
“Creo que esta pregunta es el reverso de la anterior. pero ahora mismo está mal formulada: se trataría de que la dignidad y la supervivencia ESTÉN (o que "no estén")”.

(Emakumea, gizarte alorrekoa).

Laburbilduz, egindako galderak balorazio positiboak eragin zituen desberdintasun sozialei, premiari, lurraldeko aplikagarritasunari, demokraziaren hobekuntzari eta Foru Aldundiaren eskumenei dagokienez. Hala ere, formulazioan doikuntzak egitea iradokitzen da, argitasuna eta laburtasuna hobetzeko, eta, horrela, datozen faseko parte-hartzaileek errazago uler eta azter ditzaten. Horregatik, eta iradokitako proposamenetan oinarrituta, ikerketa-taldeak galdera hau aldatu du: **"Nola bermatu dezakegu pertsonen biziraupenak eta duintasunak lehentasuna izatea, boterearen eta diruaren aurretik?"** Galderaren bertsio honek pertsonen bizitza eta duintasuna babestuta daudela eta boterearen eta diruaren interesen ginetik daudela ziurtatzeko irtenbideak bilatzen ditu.

4 Galdera. “Larrialdi klimatikoaz ari garenean, zein da muineko arazoa? (Egoerari eta horren ondorioei buruzko oinarritzko akordioa behar dugu)”

Balorazioa.

Larrialdi klimatikoari buruzko benetako arazoari heltzen dion galderaren **balorazioak homogeneoak eta aurreko galderen antzekoak** izan ziren, eta **ebaluatutako irizpide bakoitzean puntuazio ertain-altuak jaso zituzten**. Parte-hartzaileek aitortu duzue **premiazkoa dela problematikari heltzea** ($M = 3.67$; $DT = 1.21$), bai eta tokiko lurraldean ere ($M = 3.5$; $DT = 1.05$), eta **demokrazia hobetzen lagundu dezakeela** ($M = 3.5$; $DT = 1.64$). Gainera, Foru Aldundiak arazoari aurre egiteko dituen eskumenak ebaluatu dira, nahiz eta puntuazioak ez diren altuak izan ($M = 3.17$; $DT = 1.17$). Onartzen da galderaren formulazioa egokia dela, nahiz eta argitasunari dagokionez hobetu litekeen ($M = 3.29$; $DT = 1.38$).

Hobekuntza proposamenak.

Galdera hobetzeko hainbat proposamen jaso dira, horietako batek galdera berregitea proposatzen du, era honetan:

"¿Cómo podemos consensuar la gravedad de las consecuencias de la emergencia climática?"

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

Iradokizun horren bidez, **ondorioen larritasunari buruzko adostasuna** lortu nahi da, eztabaidaren abiapuntu nagusi gisa. Beste iradokizun bat 4. eta 5. irizpideei buruzkoa da, eta honako hau proposatzen du: **Foru Aldundiak larrialdi klimatikoari buruz duen ulermena aztertzea**. Gainera, larrialdi klimatikoa **kolapso ekologikoaren esparru zabalagoan** kokatzearen garrantzia nabarmentzen da.

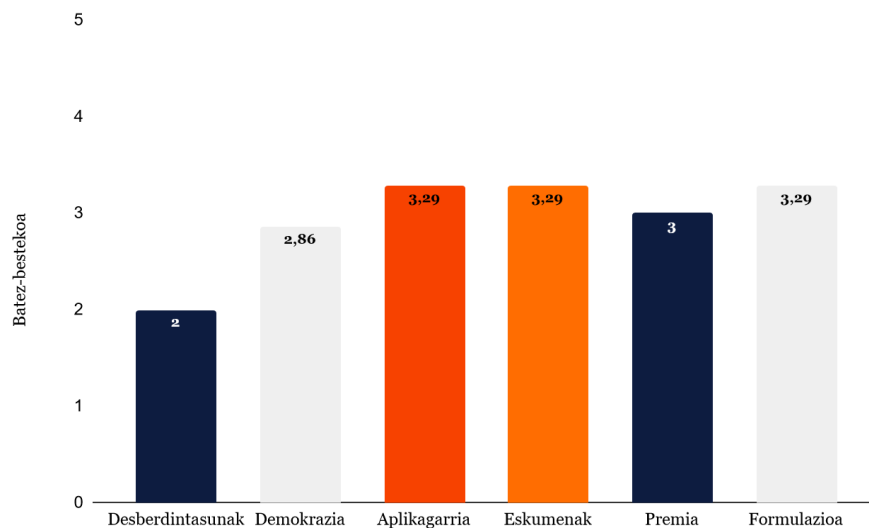
"De nuevo, para cubrir los criterios 4 y 5 podría preguntarse qué enteinde la Diputación por emergencia climática. En todo caso, a mi juicio, la clave es situar la emergencia climática en un marco más amplio de colapso ecológico".

(Emakumea, gizarte alorrekoa)

Balorazioek larrialdi klimatikoari buruzko galderak auziaren presa eta garrantzia slatzen dute, baita Foru Aldundiak arazoari aurre egiteko duen zereginaren aintzatespena ere. Hala ere, galderaren formulazioan argitasuna hobetzeko aukera identifikatzen da. Iruzkin horiek maila ertain-altuan kokatzen dira, eta horrek iradokitzen du **badagoela modua galdera are gehiago hobetzeko**. Aurkeztutako iradokizunetan oinarrituta, hasierako galderarako hobekuntza proposatzen da: **"Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?"** Proposamen honen helburua kontsentsua bilatzea da bai kolapso ekologikoaren inguruan bai Foru Aldundiak horren inguruan eta horren ondorioen inguruan duen ulerkeran.

5 Galdera. "Zenbat urte behar ditugu (gizarteak) planteatzen zaigun trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko?"

Balorazioa.

"Zenbat urte behar ditu (gizarteak) planteatzen zaigun trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko?" galderaren balorazioek askotariko iritziak sustatu ditu, **erdi-altuen eta erdi-baxuen arteko puntuazioekin**. Galdera lurraldeari

aplikatu behar zaiola eta Foru Aldundiak gaiari heltzeko eskumenak badituela nabarmendu duzue, nahiz eta puntuazioak ez diren oso altuak izan alderdi horietan (bi kasuetan, $M = 3.29$; $DT = 1.38$). Galdera zuzen eginda dagoela ere adierazi da ($M = 3.29$; $DT = 0.95$), baina oraindik badagoela **aukera bere planteamendua hobetzeko, bereziki Foru Aldundiaren eskumenetara bideratzean** eta lurralde-testuinguruan gehiago lurreratzean. Galderaren premiari eta demokraziaren hobekuntzari egindako ekarpenari dagokienez, batez besteko puntuazioak lortu dira bi kasuetan ($M = 3$; $DT = 1.83$; $M = 2.86$; $DT = 1.07$), eta horrek iradokitzen du alderdi horiek hobetu egin daitezkeela, galdera oro har garrantzitsuagotzat har dadin. Azkenik, galderak **gizarte-desberdintasunei nola heltzen dien aztertzea ertain-baxu gisa ebaluatu zen** ($M = 2$; $DT = 0.82$), alderdi hori hobetzeko beharra adieraziz.

Hobekuntza proposamenak.

Galdera honek hobekuntza proposamen bakarra jaso du:

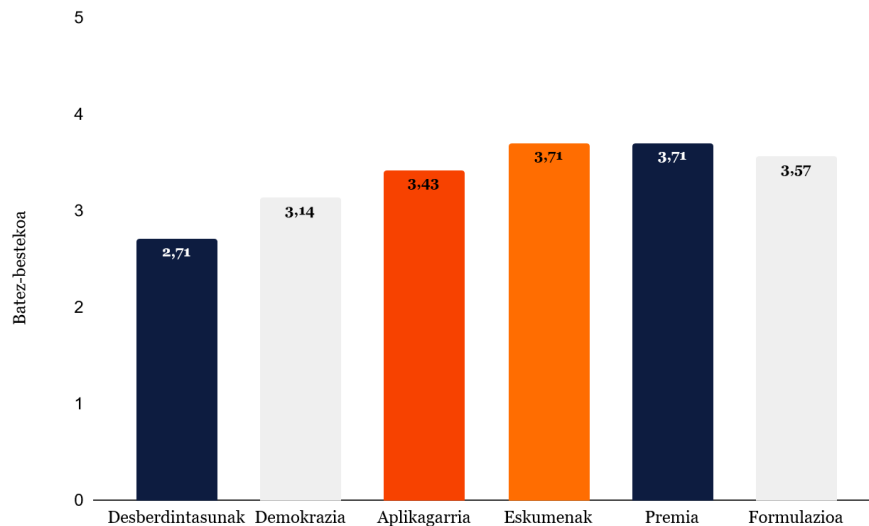
"¿Cómo puede la sociedad generar de manera urgente confianza e implicación en la transición energética?"

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

Hala ere, irizpideen ebaluazioak **desberdintasun sozialei modu eraginkorragoan** heltzeko beharra erakutsi zuen, trantsizio energetikoak ekitate sozialari eta baliabideen banaketari nola eragin diezaiekeen azpimarratuz. Horretan oinarrituta, galderaren honako formulazio hau iradokitzen da: **"Zenbat urte beharko lituzke gizarteak planteatzen den trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta lurralde-testuinguruan kokatuta? Nola lagun lezake premiazko trantsizio horrek demokrazia hobetzen eta desberdintasun sozialei aurre egiten?"** Proposamen honen helburua da Fotu Aldundiaren eskumenezikiko orientazioan doitzea, galdera lurraldeari lotzea eta trantsizio energetikoan premiazkotasuna, hobekuntza demokratikoa eta desberdintasun sozialak kontuan hartzea indartzea, arreta berezia jarriz azken horretan, trantsizio energetikoak ekitate sozialari eta baliabideen banaketari nola eragin diezaiokeen nabarmentzeko helburuarekin.

6 Galdera. “Zer neurketa-sistema eta irizpide ezarri behar dira energia berriztagarrien eta energia fosilen arteko aldeak, eraginkortasuna mailak eta akatsak konparatzeko?”

Balorazioa.

Energia berriztagarrien eta fosilen eraginkortasuna eta akatsak alderatzeko neurketa-sistemei buruzko galderak

Hobekuntza proposamenak.

Aurreko azterketen ondoren, galderaren **formulazioa hobetzea** iradokitzen da, **desberdintasun sozialei modu eraginkorragoan heltzeko** eta irizpide guztietan ebaluazio positiboagoa lortzeko. Gainera, proposatzen da parte-hartzaile batek trantsizio energetikoaren

balioespen mistoak jaso ditu ebaluatutako irizpideetan. Parte-hartzaileek maila ertain-altuan baloratu duzue Foru Aldundiak gaiari buruz duen eskumena ($M = 3.71$; $DT = 1.11$) eta premia ($M = 3.71$; $DT = 1.11$); galderaren formulazioak, berriz, antzeko puntuazioak lortu ditu, eta hobetu litekeela iradoki duzue ($M = 3.57$; $DT = 0.98$). Era berean, pentsatzen da galdera lurraldeari aplikatu dakiogekela ($M = 3.43$; $DT = 0.98$) eta demokrazia hobetzen laguntzen duela ($M = 3.14$; $DT = 1.35$) antzeko mailan. Hala ere, desberdintasun sozialak kontuan hartzen ote dituen, puntuazio baxuagoa jaso du ($M = 2.71$; $DT = 1.25$), eta gai horretan ikuspegia hobetzeko beharra adierazi da.

benetako onurak kuantifikatzeko ideia sartzeko iradokizuna sartzea, galdera adituek erantzutera bideratuz eta herritarren eskaritzat hartuz.

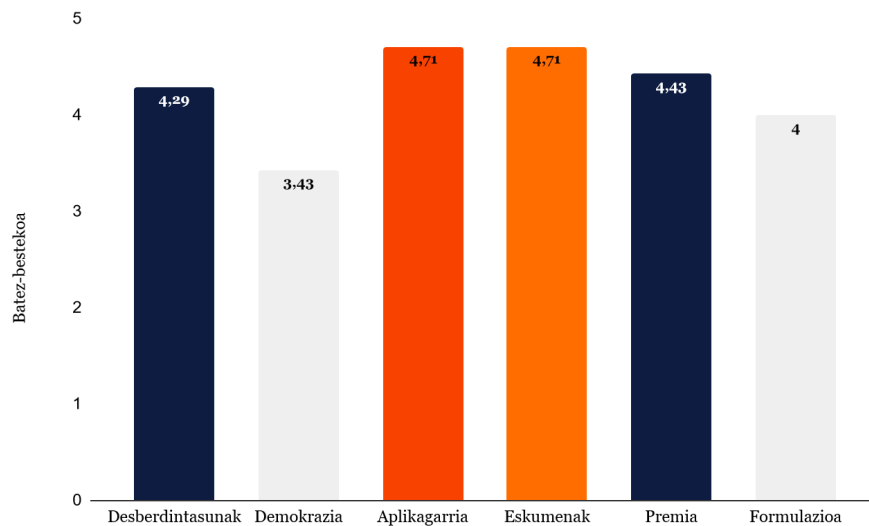
“Me parece una pregunta técnica a responder por expertos o directamente una propuesta que puede hacer la ciudadanía: cuantificar los beneficios reales de la transición energética”.

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

Iradozikun horietan oinarrituta, honako hobekuntza hau proposatzen dugu galderaren azken formulazioan: **“Nola kuantifika daitezke trantsizio energetikoaren benetako onurak, ekitate sozialari eta baliabideen bidezko banaketari dagokienez?”** Galdera hori herritarren eskaera gisa planteatzen da, adituek erantzun beharreko gai tekniko gisa, eta trantsizio energetikoarekin lotutako alderdi sozial, tekniko eta herritarrei modu integralean heltzea du helburu, prozesuan dauden desberdintasun sozialak modu zabalagoan kontuan hartuta.

7 Galdera. “Nola lortuko dugu Gipuzkoako biztanlegoa modu jasangarrian elikatzea?”

Balorazioa.

Gipuzkoako herritarrak modu iraunkorrean elikatzea nola lortu galderari buruz egindako azterketek emaitza positiboak eman dituzte aurretik aztertutako galderekin alderatuta, **puntuazio gehienak altuak eta oso altuak** izan baitira, eta horrek **partehartzaileen babes zabala** adierazten du. Lehenik eta behin, maila altuan baloratu duzue galderaren aplikagarritasuna ($M = 4.71$; $DT =$

0.76), eta onartu da gai horri heltzea garrantzitsua eta egokia dela. Gainera, nabarmendu duzue Foru Aldundiak elikaduraren auziari horri aurre egiteko beharrezko eskumenak badituela ($M = 4.71$; $DT = 0.76$), eta horrek indartu egiten du erakundeak elikadura jasangarria sustatzeko duen ekintza- eta lidergo-gaitasuna. Era berean, gaiaren premia ere goi-mailan baloratu zen ($M = 4.42$; $DT = 0.79$), eremu horretan azkar eta eraginkortasunez jarduteko beharra islatuz. Halaber, onartu da galderak modu esanguratsuan erantzuten diela gizarte-desberdintasunei ($M = 4.29$; $DT = 1.11$), eta horrek agerian uzten du garrantzitsua dela ekitatea eta justizia kontuan hartzea elikadura iraunkorrago baterako trantsizioan. Galderaren formulazioari dagokionez, zuzen planteatuta dagoela adierazi da ($M = 4$; $DT = 0.82$). Azkenik, nahiz eta galdera maila ertain-altuan balioetsi zen demokrazia hobetzen egindako ekarpenari dagokionez ($M = 3.43$; $DT = 1.27$), nabarmendu da oraindik badagoela tarte alderdi hori indartzeko eta haren eragina maximizatzeko.

Hobekuntza proposamena.

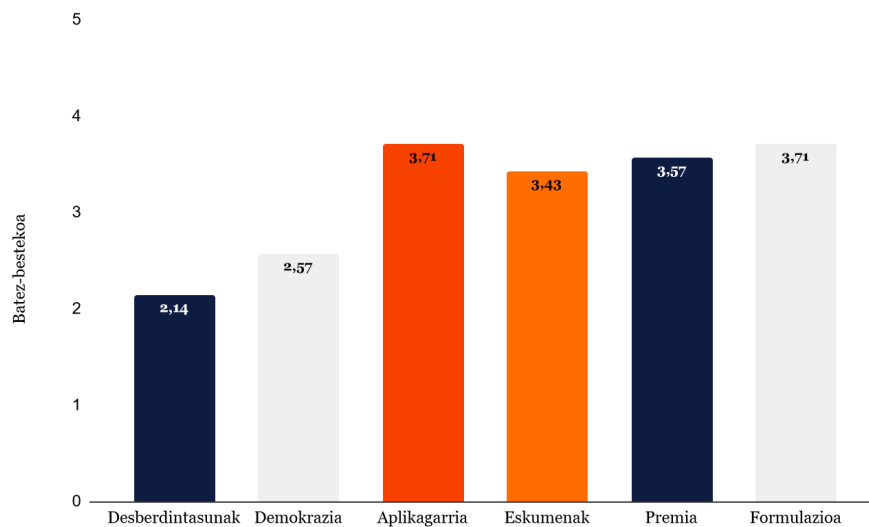
Azterketek erakusten dutenez, harrera positiboa eta aldekoa izan du Gipuzkoako herritarrentzat elikadura iraunkorra lortzeko moduari buruzko galderak. Hala ere, emaitzetatik abiatuta, formulazioa fintzen jarraitzea iradokitzen da, hobekuntza demokratikoan duen eragina areagotzeko. Gainera, nabarmentzekoa da parte-hartzaile batek egindako iradokizuna, hau da, ikuspuntua jasangarritasunetik haratago zabaltzea eta tokiko elikadura-sistemetan eta sistema agroekologikoetan oinarritutako elikadura txertatzea:

“A mi juicio, la sostenibilidad no sería el único criterio a valorar. Quizá lo definiría como alimentarse en base a sistemas alimentarios locales de base agroecológica”. (Emakumea, gizarte alorrekoa).

Oinarri horretatik, galdera honela hobetzea proposatzen dugu: **“Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?”** jasangarritasunaren ikuspegia zabaltzeko iradokizunari heltzeko eta tokiko elikadura-sistemen eta sistema agroekologikoen garrantzia nabarmentzeko helburuarekin, eta, aldi berean, Foru Aldundiaren eskumenera eta hobekuntza demokratikora bideratutako orientazioari eusteko helburuarekin.

8 Galdera. "Nola neurtu eta arautu litezke enpresen CO2 isuriak modu estandarizatuan? Eta maila globalean?"

Balorazioa.

Analisien arabera, enpresen CO2 isuriak modu estandarizatuan eta globalean neurtzeko eta erregulatzeko

moduari buruzko galderak **puntuazio txikiagoa** jaso du aurreko galderarekin alderatuta, baina gainerako galderen parametroetan jarraitzen du. Parte-hartzaileek pentsatu duzue galdera lurraldeari aplikatu behar zaiola (M = 3.71; DT = 0.95), zuzen formulatuta dagoela (M = 3.71; DT = 1.11) eta premia dela (M = 3.57; DT = 1.4). Puntuazio baxuagoekin bada ere, Foru Aldundiak gaiari heltzeko eskumenak dituela balioetsi duzue (M = 3.43; DT = 1.13), eta demokrazia neurriren batean hobetzen lagundu dezakeela (M = 2.57; DT = 1.51). Horrek esan nahi du alderdi horiek indartu egin behar direla galderan. Hala ere, **puntuazioak batez bestekoaren azpitik geratu dira desberdintasun sozialei heltzeari dagokionez** (M = 2.14; DT = 0.9), eta horrek galderan hobekuntza beharra dakar-

Hobekuntza proposamenak.

Galdera hobetzeko proposamenei dagokionez, partehartzaile batek honako iradokizuna egin zuen:

"Me parece una pregunta técnica a responder por expertos. Plantearía más bien algo como ¿Qué criterios debemos proponer para regular y limitar las emisiones de CO2 de las empresas?"

(Emakumea, gizarte alorrekoa).

Iradoizun hori kontuan hartuta, galderaren moldaketa hau proposatzen dugu: **"Zer irizpide proposatu behar ditugu enpresen CO2 isurketak modu estandarizatuan eta globalean arautzeko eta mugatzeko, Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta hobekuntza demokratikoa zein ekitate soziala ere sustatuta?"** ikuspegi tekniko eta adituaren iradokizunari heltzeko helburuarekin. Gainera, hasierako ebaluazioan neurri baxuagoan baloratzen zen gizarte-ekitatearen alderdia txertatzen zaio.

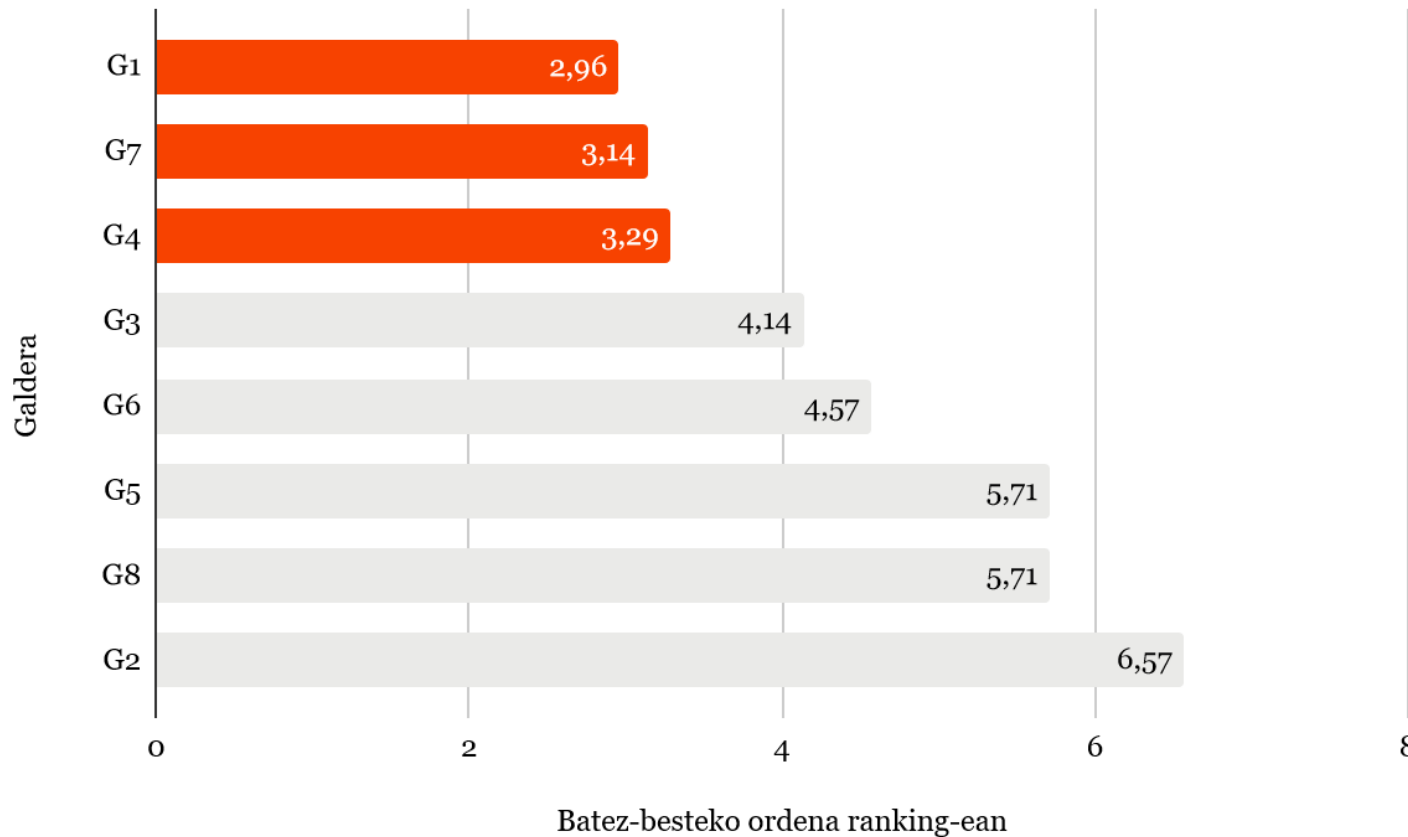
Galderak lehenestea.

Orain arte, banan-banan berrikusi dugu larrialdi klimatikoari aurre egiteko jardueri buruzko hausnarketara bideratutako blokea osatzen duten 8 galderak jaso duten ebaluazioa. Irizpide bidez egindako ariketarekin batera, inkestan parte hartzen duzuenoi hurrengo fasera igaro beharko liratekeen galderak ranking batean ordenatzeko eskatzen dizuegu. Atal honetan, galderak nola ordenatu diren erakutsiko dugu. Hasteko, emaitzak laburbilduko ditugu, eta, ondoren, zuen aukera justifikatzeko erabili dituzuen argudioak aztertuko ditugu.

Galderei esleitutako ordenaren arabera, honako hauek hautatu dira:

- **1 Galdera.** Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi?
Kudeaketaren eremuetan, informazio zientifiko eskuragarri dagoen arren, zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik?
- **7 Galdera.** Nola lortuko dugu Gipuzkoako biztanlegoa modu jasangarrian elikatzea? Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena?
- **4 Galdera.** Larrialdi klimatikoaz ari garenean, zein da muineko arazoa? (Egoerari eta horren ondorioei buruzko oinarrizko akordioa behar dugu) Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta?

Jarraian datorren grafikak erakusten du galdera guztiei esleitutako batz besteko ordena.

Legenda. 1 Galdera. Zer dela eta, arazoa ezagututa, maila teorikoan gutxienez, ez dugu maila praktikoan jardun nahi? **2 Galdera.** Zergatik ez dira aplikatzen soluzio zientifikoak? Zehazki, zer ekintza har ditzake Gipuzkoako Foru Aldundiak gizartean aldaketa praktikoak sustatzeko, eremu teorikoan dagoeneko onartuak daudenetatik? **3 Galdera.** Zer egin dezake administrazioak, batzuk pribilegiatzea saihesteko gehiengo sozialaren prekaritatearen eta pobreziaren bizkarrera? **4 Galdera.** Zer neurri proposatzen dituzue pertsonen

biziraupena eta duintasuna boterearen eta diruaren ginetik egon ez daitezene? **Nola bermatu dezakegu pertsonen biziraupenak eta duintasunak lehentasuna izatea, boterearen eta diruaren aurretik? | 4 Galdera.** Larrialdi klimatikoaz ari garenean, zein da muineko arazoa? (Egoerari eta horren ondorioei buruzko oinarritzko akordioa behar dugu) **Nola adostu dezakegu larrialdi klimatikoaren ondorioen larritasun maila eta Gipuzkoako Foru Aldundiak larrialdi klimatikoaz ulertzen duena, kolapso ekologikoaren testuingurua ere kontuan hartuta? | 5 Galdera.** Zenbat urte behar ditugu (gizarteak) planteatzen zaigun trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko? **Zenbat urte beharko lituzke gizarteak planteatzen den trantsizio energetikoan (zientifikoa eta aditua) konfiantza sortzeko, Gipuzkoako Foru Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta lurralde-testuinguruan kokatuta? Nola lagun lezake premiazko trantsizio horrek demokrazia hobetzen eta desberdintasun sozialei aurre egiten? | 6 Galdera.** Zer neurketa-sistema eta irizpide ezarri behar dira energia berriztagarrien eta energia fosilen arteko aldeak, eraginkortasuna mailak eta akatsak konparatzeko? **Nola kuantifika daitezke trantsizio energetikoaren benetako onurak, ekitate sozialari eta baliabideen bidezko banaketari dagokienez? | 7 Galdera.** Nola lortuko dugu Gipuzkoako biztanlegoa modu jasangarrian elikatzea? **Nola sustatu dezakegu elikadura jasangarria, tokikoa eta sistema agroekologikoetan oinarritua Gipuzkoako herritarrentzat, Aldundiaren eskumenekin bat datorrena eta hobekuntza demokratikoa indartuko duena? | 8 Galdera.** Nola neurtu eta arautu litezke enpresen CO2 isuriak modu estandarizatuan? Eta maila globalean? **Zer irizpide proposatu behar ditugu enpresen CO2 isurketak modu estandarizatuan eta globalean arautzeko eta mugatzeko, Aldundiaren eskumenak kontuan hartuta eta hobekuntza demokratikoa zein ekitate soziala ere sustatuta?**

Arrazoiketa.

1. galdera, larrialdi klimatikoari aurre egiteko administrazioak zientifikoki frogatutako ekintzei buruz hausnartzera bideratua, batez besteko posizio onena lortu duena izan da. Galdetutako bik lehenengo lekuan jarri dute, eta beste bik, bigarrenen. Aukeraketa justifikatzeko orduan, galderaren **zehar-izaerarekin** lotutako argudioa azpimarratu nahi dugu, edozein esku-hartze eremutan egokia izan daitekeena.

“La primera pregunta es relevante en cualquier ámbito: ¿por qué, a pesar de que sabemos lo que debemos hacer para lograr algo que (en principio) deseamos, no lo hacemos? Así pues, resolver esta cuestión es fundamental y tiene un valor transversal porque dichos conocimientos se pueden aplicar a todo tipo de ámbitos.”
 (Gizona, esparru akademikoa).

Hasieran egin zen bezala, galderak erakunde publikoei eta, oro har, gizarteari galdetzen zien. Horregatik, unibertsitate-eremuko emakume batek azpimarratu zuen galderak **gizartearen inplikazioa eskatzen duela** (hori gabe, ezarritako neurririk ezingo delako

onartu edo aplikatu). Galderaren izaera praktikoaren argudioa beste erantzun batzuetan ere errepikatzen da, erantzun zehatzak eta operatiboak sortzen dituzten galderak emateko beharra adierazten dutenean.

Bigarren postua **7. galdera**rentzat izan da, elikatzeko moduei buruz hausnartzen baitu. Galdera hamarren batzuk baino ez da jartzen lehenengoaren atzetik, eta bi pertsonak jarri dute lehenengo, eta bi pertsonak bigarreanean. Inkesta egin zaien bi emakumek adierazi dute funtsezko gaia dela, **trantsizioaren erdigunea**, eta, gainera, **Gipuzkoako Foru Aldundiak eskumen asko dituela** horren gainean. Beste parte-hartzaile batek ere jaso du Foru Aldundiak galderaren gaian esku hartzeko duen gaitasuna, eta, kasu honetan, galderaren **zehaztapena** adierazi du indargune gisa: oso zehatza da, eta, beraz, errazagoa da (printzipioz) erantzunak ematea eta Gipuzkoako Foru Aldundiak bezalako erakundeek horri aurre egiteko ekintza/politika zehatzak proposatu ahal izatea. Unibertsitateko parte-hartzaile batek adierazi du garrantzitsua dela elikadura-egoerari heldzea, eta gai horri lotutako arazoak nabarmendu ditu: azpiegiturak eraikitzeagatik lurzoru emankorrak murriztea, lehen sektoreari babesik ez ematea... Nekazaritza-, abeltzaintza- eta basogintza-ekoizpeneko ereduak eragin zuzena du Gipuzkoako lurzoruen, uraren eta atmosferaren kalitatean.

4. galdera, larrialdi klimatikoaren inguruko larritasun-pertzepzioari buruzkoa, batez beste hirugarren postuan kokatu da, baina aurreko galderarekiko aldea, berriz ere, oso txikia da. Testuinguru akademikotik esku hartzen duen parte-hartzaile batek adierazi du garrantzitsua dela galdera hori, zeren eta, klima-aldaketaren inplikazioei buruzko gutxieneko akordiorik gabe, **zaila izango baita Gipuzkoako gizartearen gehiengoa konbentzitzea** proposatutako ekintza/politiken beharraz. Gizarte-arloko parte-hartzaile batek galdera honen hautaketa justifikatzen du problematika horri aurre egiteko **hegemonikoa ordezkatzeko duen marko alternatibo** baten beharrean oinarrituta: *"me parece que podría ser "pistoletazo" de partida, porque la forma hegemónica de comprender la situación (que reduce el colapso ecológico al cambio climático y este, a su vez, a una cuestión de emisiones) me parece del todo errada"*. Argudio horiez gain, galderaren gaitasunarekin zerikusia duten beste arrazoi batzuk ere agertu dira, arazoa zehazteko eta hortik konponbide edo neurri zehatzak formulatzeko aukera, esaterako.

Hautatua izan ez den arren, **3. galderak**, pertsonen biziraupena eta duintasuna boterearen eta diruaren aurrean lehentasuna izatea nola bermatu pentsatzera gonbidatzen duenak, aipatzea merezi duten zenbait iruzkin jaso ditu. Parte-hartzaile batek galdera honen lehentasunezko izaera defendatzen du arazoaren muinera doalako, eta ez duelako aukerarik ematen arazoaren mamia zalantzan jartzeko. Galdera hau bigarren tokian jartzea erabaki duen beste inkestatu batek honako hau argudiatzen du:

*“la supervivencia y la dignidad de las personas, entendidas desde la transición ecológica deben ser prioritarias a la hora de generar políticas. Dejar de primar el factor económico o igualar su importancia a la del ambiental y social es **clave para una transición ecológica justa.**”*

(Emakumea, esparru akademikoa)

Gizarte-esparrutik datorren parte-hartzaile bat bat dator **3. galdera** hori hiru garrantzitsuenen artean biltzearekin, baina kritikoagoa da **zabalegia izan daitekeen arriskuarekin**. Horrek ez du esan nahi galdera **beharrezkoa ez denik trantsizio ekologikoaren erronkari behar bezala heltzeko**: *“hirugarrena galdera orokorra da, galdera zabalagoa irekitzen duena (politika publikoak noren zerbitzura dauden)”*. Hori aldatu gabe, ez dago trantsizio ekologikoari behar bezala ekiteko modurik, baina egia da, halaber, zabalegia izan daitekeela prozesu honetarako.

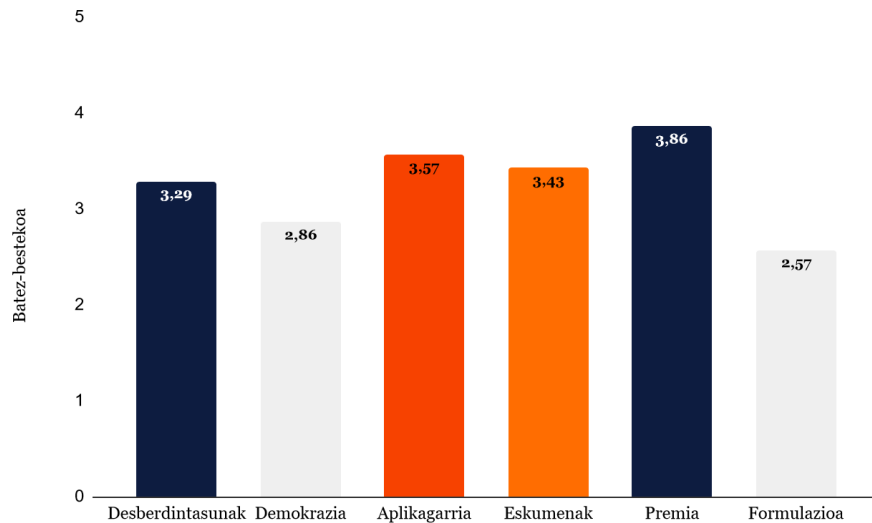
2 Gaia: Energia-kontsumo eta -ekoizpena.

Jarraian, energia-kontsumoarekin eta -ekoizpenarekin lotutako bost galderek emandako irizpideetan oinarrituta jasotako balorazioa aurkeztuko dizuegu, baita parte-hartzaileek galdera bakoitzean iradokitako galderak aldatzeko eta hobetzeko proposamenak ere.

1 Galdera. “Zer esan nahi du kontsumo arduratsuak (responsable)? ‘Erantzukizun’ kontzeptu beretik abiatzerik ba al dago?”

Balorazioa.

Kontsumo arduratsuaren esanahiari buruzko galderaren balorazioek **batez bestekoen eta ertain-altuen arteko**

puntuazioak erakutsi dituzte ebaluatutako irizpide guztietan. Zehazki, parte-hartzaileek maila ertain-altuan eman diozue galderaren izaera premiazkoari ($M = 3.86$; $DT = 1.07$) eta lurraldean aplikagarria izateari ($M = 3.57$; $DT = 0.79$). Gainera, onartzen da Foru Aldundiak eskumenak dituela planteatutako problematikari heltzeko ($M = 3.43$; $DT = 0.53$) eta galderak gizarte-desberdintasunei heltzen diela ($M = 3.29$; $DT = 1.38$). Hala ere, puntuazio txikiagoak lortu dira gainerako irizpideetan. Demokraziaren hobekuntzari ($M = 2.86$; $DT = 1.35$) eta galderaren formulazioari ($M = 2.57$; $DT = 1.13$) dagokienez, parte-hartzaileek maila ertainean baloratu dituzue, eta horrek bi alderdi horiek hobetzea iradokitzen du.

Hobekuntza proposamenak.

Hobetzeko proposamenek **galderaren bigarren zatian aldaketak** egitea iradokitzen dute, nahasmena sor baitezake. Unibertsitateko parte-hartzaile batek zera iradoki zuen: "Uste duzu Gipuzkoako gizarteak kontsumo arduratsua duela?". Aldaketa horrek diagnostiko bat egitea eta hobetzeko arloak zehaztea ahalbidetuko luke, dauden arazoak identifikatuz.

Gainera, galdera-aukera hauek iradokitzen dira:

"¿Qué medidas se pueden tomar para promover un consumo más responsable?"
(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

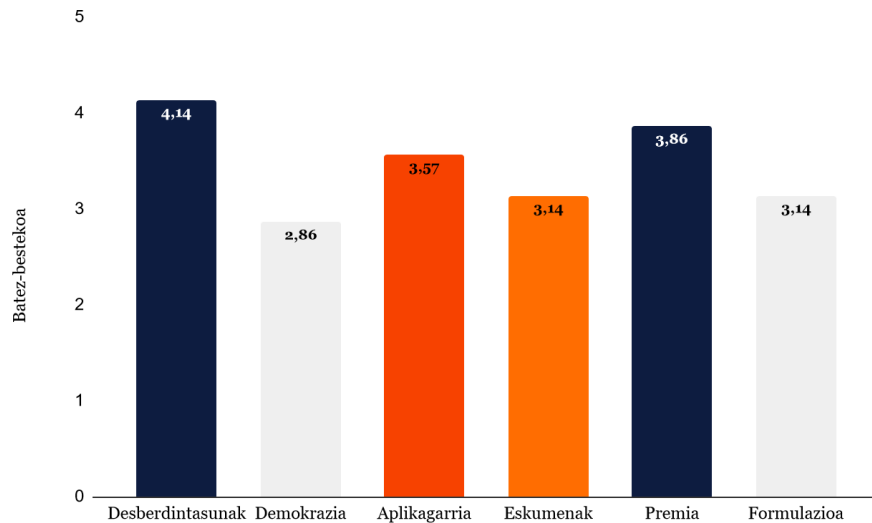
"¿Qué criterios de responsabilidad se deben impulsar para fomentar un consumo responsable? ¿Qué acciones puede llevar a cabo la administración en este sentido?"
(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

Proposamen horien helburua **kontsumo arduratsuaren gaia zehatzago jorratzea** da, administrazioak kontsumo arduratsuagoa sustatzeko ezar ditzakeen banakako ekintzak eta neurriak aztertuz.

Ondorioz, ikerketa taldeak proposatzen duen galdera-moldatua da: **"Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?"**. Galdera honen helburua da norbanakoek nahiz administrazioak kontsumo arduratsua sustatzeko har ditzaketen ekintza zehatzak modu zehatzagoan aztertzea, tokiko erronkak eta beharrak kontuan hartuta.

2 Galdera. "Nola bizi daiteke ongi, gutxienekoarekin? Nola egin daiteke desiragarri?"

Balorazioa.

"Nola bizi daiteke ongi, gutxienekoarekin? Nola egin daiteke desiragarri?" galderari buruzko balorazioak, **aurreko galderarekin**

alderatuta, puntuazio zertxobait altuagoak lortu dituzte. Desberdintasun-irizpideak ($M = 4.14$; $DT = 1.07$) eta larritasun-irizpideak ($M = 3.86$; $DT = 1.21$) balorazio altuak jaso dituzte; horrek esan nahi du galderak desberdintasun sozialei heltzen diela eta garrantzitsutzat eta premiazkozat jotzen dela. Beste alderdi batzuetako puntuazioak txikiagoak izan diren arren, parte-hartzaileek uste duzue galdera lurraldeari aplikatu dakiokeela ($M = 3.57$; $DT = 1.13$), Foru Aldundiak badituela horri heltzeko eskumenak ($M = 3.14$; $DT = 1.07$), eta ondo formulatuta dagoela maila ertain-altu batean ($M = 3.14$; $DT = 1.07$). Hala ere, **puntuaziorik baxuena demokrazia hobetzeko irizpidean** erregistratu du ($M = 2.86$; $DT = 1.35$), eta horrek alderdi hori hobetzeko beharra iradokitzen du.

Hobekuntza proposamenak.

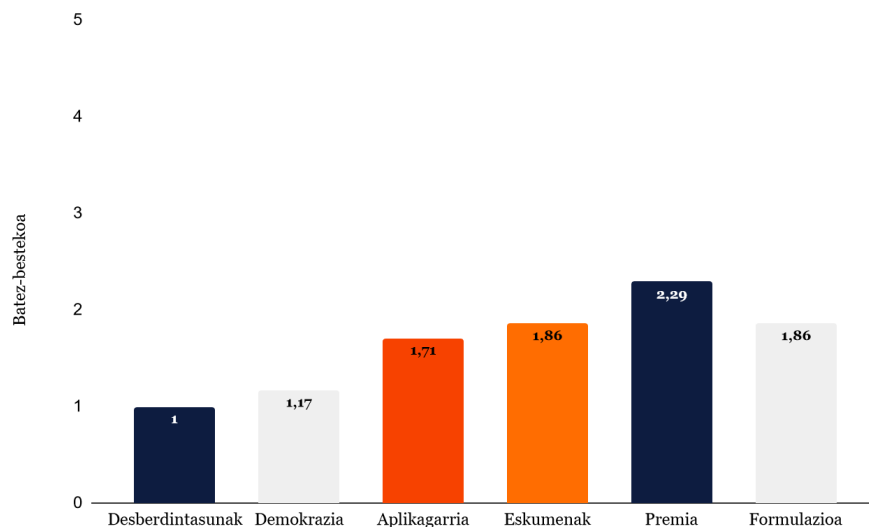
Galdera hobetzeko, galderari "**bizi-baldintza duinak**" kontzeptuari **heltzeko** iradokizunak jaso ziren. Parte-hartzaileetako batek honako formulazio hau proposatu zuen: "*Zer uler dezakegu 'bizi-baldintza duinak' esamoldeaz, hiru irizpide bete ditzaten: unibertsalak izatea, bizi-aniztasunari erantzutea eta ekosistemaren ikuspegitik iraunkorrak izatea?*" Bertsio horrek ikuspegia zabaltzen du, eta erakundeen erantzukizuna bideratzen du, Gipuzkoako Foru Aldundiarena barne, horri buruzko eztabaida-guneak sustatzeko.

Gainera, hasierako galdera aldatzea proposatu zen, "Nola bizi daiteke ongi, gutxienekoarekin? Nola egin daiteke desiragarri?" galderetan txertatzeko, gutxiagorekin ere ondo bizi daitekeen ideia. Iradokizunak honako formulazio hau proposatzen du: "Nola bizi daiteke ongi, gutxiagorekin?" Bertsio berri honek modu zehatzagoan islatzen du bizi-kalitate ona lortzeko helburua, aztarna ekologiko txikiagoarekin.

Horiengatik guztiengatik, galdera moldatzea proposatzen da, honetara: "**Nola bizi gaitzke ongi gutxiagorekin, bizi-baldintza duinak bermatuz?**"

3 Galdera. “Nola ekoiztu genezake grafenoa maila industrialean? Nola lor dezakegu litioa ura eta lurra xahutu gabe?”

Balorazioa.

Analisien arabera, parte-hartzaileek oro har **gutxi edo oso gutxi** baloratu dute galdera hori. Urgentziari (M = 2.29; DT = 1.6), formulazioari (M = 1.86; DT = 1.57) eta Foru Aldundiak dituen eskumenen pertzepzioari (M = 1.86; DT = 1.95) dagokienez, ez da oso baloratua izan. Era berean, puntuazio baxuak lortu ditu lurraldean aplikatzeko aukerari dagokionez (M = 1.71; DT = 1.7), hala nola demokrazia hobetzeko ekarpenik ezari dagokionez (M = 1.17; DT = 0.98) eta gizarte-desberdintasunei jaramonik ez egiteari dagokionez (M = 1; DT = 0.89). Azken irizpide hori izan zen balorazio txarrena jaso zuena.

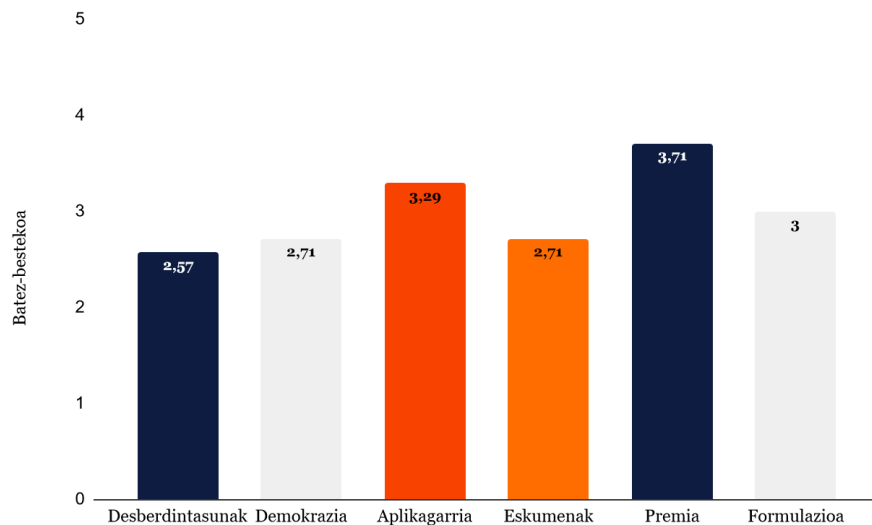
Hobekuntza proposamenak.

Datu-analisiak erakutsi du galderak **puntuazio baxuak eta oso baxuak** lortu dituela kontsultatutako irizpide guztietan, formulazioan barne. Unibertsitateko parte-hartzaile baten iritziz, badirudi galdera teknikoa dela eta egokiagoa dela adituek erantzuteko, gizartearen edo

administrazioaren orde. Iritzi hori gorabehera, ez zen galderarako hobekuntza espezifikorik proposatu, eta, beraz, ikertzaile-taldeak egokitzen jotzen du hasierako formulazioari bere horretan bezala eustea.

4 Galdera. "Zenbat ondasun natural sakrifikatzeko prest gaude auto elektrikoek ekoizpena mantentzeko?"

Balorazioa.

Datuak aztertu ondoren, honako galdera honek aurreko galderarekin alderatuta, puntuazio altuagoak jaso ditu, baina inoiz

ez du puntuazio alturik lortu, **batez ere batez besteko balorazioak eta balorazio ertain-altuak** eginez. Ondoren baloratutako irizpidea auziaren larritasuna izan da, maila ertain-altuan kalifikatua ($M = 3.71$; $DT = 0.95$), eta ondoren, lurraldeko galderaren aplikagarritasuna, batez besteko puntuazioak lortuz ($M = 3.29$; $DT = 1.6$). Era berean, parte-hartzaileek antzeko moduan ebaluatu dituzte galderaren formulazioa, Foru Aldundiaren eskumenak eta demokraziaren hobekuntzan egindako ekarpena, erdi mailako balorazioak eginaz dituzte hiru kasuetan ($M = 3$; $DT = 1.83$); ($M = 2.71$; $DT = 1.98$); ($M = 1.71$; $DT = 1.11$), hurrenez hurren. Azkenik, parte-hartzaileek uste duzue galderak maila ertainean heltzen diela desberdintasun sozialei ($M = 2.57$; $DT = 1.27$).

Hobekuntza proposamenak.

Azken galdera horren balorazioak aztertu ondoren, parte-hartzaileen artean iritzi desberdinak sortu ziren. Haietako batek zera esan zuen:

"Me parece una pregunta filosófica que no tiene por qué traducirse en propuesta. La propuesta requiere probablemente un estudio técnico y una regulación directa del sector en base a datos, con criterio científico".

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

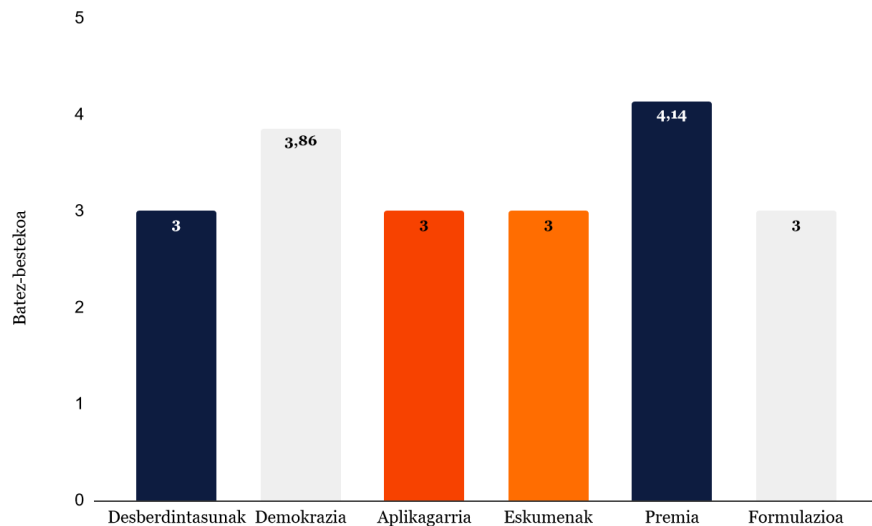
Irakokizun horrek adierazten du planteatutako galderak ikuspegi filosofiko eta gogoetatsuagoa izan dezakeela, eta ez dela zertan proposamen zehatz bat izan. Gainera, edozein proposamen azterketa tekniko batean, datuetan eta irizpide zientifikoan oinarritzearen garrantzia aipatzen da, baita sektorearen zuzeneko erregulazioan ere.

Norabide horretan, galdera-hobekuntza proposamen hau iradokitzen da: **"Zein da auto elektrikoaren fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?"**

Proposamen honek **biak konbinatu nahi ditu, batetik, ikuspegi filosofikoa eta hausnarketazkoa eta, bestetik, erabakiak eta araudiak datu zientifikoetan oinarritzeko beharra**, ingurumen-inpaktuen eta auto elektrikoaren fabrikazioan erabilitako baliabideen eta dagozkien neurri erregulatuzaileen arteko lotura argiagoa ezarriz.

5 Galdera. "Energia modu monopolistikoan ekoiztea eta kudeatzea al da energia-kontsumoa jaisteko aukerarik onena?"

Balorazioa.

Azkenik, "energia ekoizteko eta kudeatzeko monopolioa ote den energiaren kontsumoa jaisteko aukerarik onena" galderari dagokionez, **puntuazio ertain-altuak lortu ditu**, aurreko galderen antzekoak. Zehazki, ondoen baloratutako irizpidea, puntuazio altuarekin, galderaren premia izan da ($M = 4.14$; $DT = 0.9$), eta, ondoren, galderak demokraziaren hobekuntzari egindako ekarpena ($M = 3.86$; $DT = 1.35$). Halaber, parte-hartzaileek maila ertain batean baloratu dituzte aplikagarritasunaren irizpidea ($M = 3$; $DT = 1.83$), Foru Aldundiak gai horretan eskumenak ote dituen ($M = 3$; $DT = 1.63$), galderaren formulazioa ($M = 3$; $DT = 1.63$), eta desberdintasun sozialak kontuan hartzea ($M = 3$; $DT = 1.53$).

Hobekuntza proposamenak.

Azken galdera honen balorazioek partehartzaileen ikuspuntu desberdinak agerrarazi ditu. Haietako batek esan zuen:

"Me parece que, por un lado, no explica si se está hablando de monopolio público (o de oligopolio privado...) y excluye otras formas posibles, como la producción y gestión público-comunitaria descentralizada, por ejemplo"

(Emakumea, unibertsitate alorrekoa).

Irakozun horrek **energia ekoizteko eta kudeatzeko hainbat eredu** kontuan hartzeko beharra nabarmentzen du, ekoizpen eta kudeaketa **publiko-komunitario deszentralizatua bezalako aukerak** barne hartuta, monopolio publikoaren edo oligopolio pribatuaren ikuspegietara mugatu beharrean. Hala ere, galderaren formulazioa hobetzea iradokitzen da, energia berriztagarrietarako trantsizioari zehatzago heltzeko.

Zentzu horretan, proposatzen den hobekuntza hau izan liteke: **"Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?"**.

Formulazio berri honek aintzat hartutako aukerak zabaltzen ditu, ikuspegi komunitario eta deszentralizatua txertatzen baitu, eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizioaren garrantzia nabarmendu. Horrela, planteatutako iradokizunei heltzen zaie eta energia ekoizteko eta kudeatzeko ereduaren ikuspegi integralagoa sustatzen da.

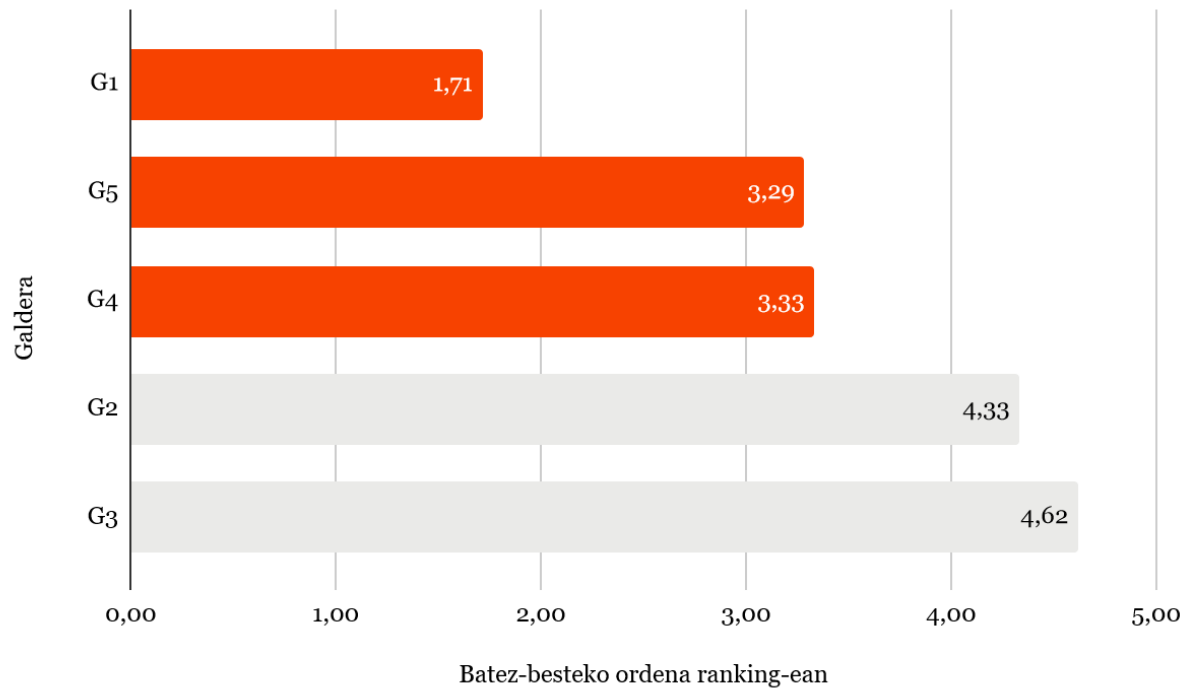
Galderak lehenestea.

Orain arte, energia-kontsumoari eta -ekoizpenari buruzko hausnarketari buruzko blokea osatzen duten 5 galderak jaso duten ebaluazioaren deskribapena egin dugu. Ariketa horrekin batera, inkestan parte hartzen duzuenoi hurrengo fasera zer galdera pasako zenituzketen ranking batean ordenatzeko eskatu dizuegu. Atal honetan, galderak nola ordenatu diren erakutsiko dugu. Lehendabizi, emaitzen laburpena erakutsiko dugu, eta, ondoren, zuen aukeraketa justifikatzeko erabili dituzuen argudioak aztertzen ditugu.

Galderei esleitutako ordenaren arabera, honako hauek dira galdera-hautatuak:

- **1 Galdera.** "Zer esan nahi du kontsumo arduratsuak (responsible)? 'Erantzukizun' kontzeptu beretik abiatzerik ba al dago?"
 "Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?"
- **5 Galdera.** "Energia modu monopolistikoan ekoiztea eta kudeatzea al da energia-kontsumoa jaisteko aukerarik onena?"
"Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?"
- **4 Galdera.** "Zenbat ondasun natural sakrifikatzeko prest gaude auto elektrikoekiko?" "Zein da auto elektrikoekiko fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?"

Jarrian datorren grafikak erakusten du galdera guztiei esleitutako batz besteko ordena.

Legenda. 1 Galdera. "Zer esan nahi du kontsumo arduratsuak (responsible)? 'Erantzukizun' kontzeptu beretik abiatzerik ba al dago?" ▶▶ "Zeintzuk dira Gipuzkoako gizartean kontsumo arduratsua sustatzeko eta horri lotutako erronkei heltzeko ezar daitezkeen neurri zehatzak? Zer ekintza egin ditzake administrazioak kontsumo arduratsuago eta iraunkorrago baterantz aldaketa bultzatzeko?" | **2 Galdera.** "Nola bizi daiteke ongi, gutxienekoarekin? Nola egin daiteke desiragarri?" ▶▶ "Nola bizi gaitzke ongi gutxiagorekin,

bizi-baldintza duinak bermatuz?" | 3 Galdera. "Nola ekoiztu genezake grafenoa maila industrialean? Nola lor dezakegu litioa ura eta lurra xahutu gabe?" | **4 Galdera.** "Zenbat ondasun natural sakrifikatzeke prest gaude auto elektrikoek ekoizpena mantentzeko?" **"Zein da auto elektrikoek fabrikazioan erabilitako baliabide natural zein ingurumen-inpaktuen arteko lotura, datu eta irizpide zientifikoetan oinarritutako erabaki arautzaileekiko?" | 5 Galdera.** "Energia modu monopolistikoan ekoiztea eta kudeatzea al da energia-kontsumoa jaisteko aukerarik onena?" **"Zein da energiaren produkzio- eta kudeaketa-eredu egokiena, publikoa, pribatua edo komunitarioa, zentralizatua edo deszentralizatua, energia-kontsumoa murrizteko eta energia-iturri berriztagarrietarako trantsizio eraginkorra sustatzeko?"**.

Arrazoiketa.

1. galdera kontsumo arduratsuari buruz hausnartzera bideratuta dago, eta, ondoren, kontsumo hori sustatzeko neurriak sartzeko birformulatu da. Galdera hori izan da rankingean batez besteko posizio onena lortu duena. Bi parte-hartzailek lehenetsun handieneko lekuan jartzea erabaki dute, eta beste bik bigarren tokian. Parte-hartzaile batek adierazi du galdera garrantzitsua dela, **erantzukizuna hartzerantz deitzen duelako**, baina zehaztu du komenigarria litzatekeela hainbat erantzukizun mota bereiztea: norbanakoena, enpresena, komunitateena, etab. Administrazioek egin beharreko ekintzak txertatze aldera, galderan aldaketak iradoki dituzte. Ideia horrekin batera, argudio orokorrak ere badaude, **hausnarketarako eta autokritikarako gaitasuna sustatzen dituela**, zein kontsumoari eta ekoizpenaren inguruko erabakiak hartzea, auzi horiek guztiek, aldi berean, gizartearen inplikazioa eta administrazioen erregulazioa eskatzen dutelako.

Energia-kontsumoa murriztera bideratutako ekoizpen-eredua, **5. galdera**n jaso, bigarren postuan kokatu da. Inkestatu diren bik lehenengo lekuan jarri dute, batek bigarrenen eta beste bik hirugarrenean. Galderak irekitzen duen hausnarketarako gaitasunarekin lotutako argudio orokorrak errepikatzen dira, eta dimentsio zehatzagoetan eragiten duten arrazoibideekin batera agertzen dira, hala nola desberdintasun sozialekin duten loturari esker: eremu akademikoko inkestatu batek familia askok energiaren kontsumoak eragindako gastuak ordaintzeko dituzten zailtasun ekonomikoak identifikatzen ditu. Ondorioz, funtsezko galdera bat da trantsizio justu eta bidezkoago batera iristeko (gero eta etekin gehiago lortzen dituztelako enpresa energetikoak, eta bitartean familia asko, kostuagatik energia ezin erabili daudelako). Beste parte-hartzaile batek Gipuzkoako Foru Aldundiak gai honetan jarduteko duen gaitasuna aipatu du,

galdera hau besteen gainetik lehenesteko argudio gisa. Adierazi duenez, administrazio horrek tarte handia du energia kudeatzeko hainbat modu berri sustatzeko, eta beharrezkoa da horiek eztabaidatzea.

Auto elektrikoaren fabrikazioan erabilitako ingurumen-inpaktuei eta baliabide naturalei buruzko hausnarketa, **4. galderaren** bidez egina, hirugarren tokian aukeratu da: bi parte-hartzailek bigarren postuan kokatu dute, eta beste bik hirugarrenean. Horietako batek argudiatzen duenez, **auto elektrikoa zalantzan jartzeko funtsezkoa** da, ulertu ez dadin panazea bat balitz bezala, autoa erabiltzeaaukera ekologikoena izatea lortuko balu bezala, kontuan hartu gabe autoa erabiltzeak ere baduela kostu ekosistemikoa, auto zaharrak kentzea bezala. Parte-hartzaile batek galdera horren alde egin du, eta azpimarratu du garrantzitsua dela auto elektrikoaren sustapenean **kostu eta etekinei arreta jartzea, eta irabazleei eta galtzaileei buruzko hausnarketa egitea**, alternatiba ekologiko gisa sustatu aurretik.

2. galderak gutxiagorekin bizitzea ahalbidetzen duten bizimoduei buruzko hausnarketari heltzen dio. Lehen hiru galderen artean kokatu ez badute ere, inkestatutako batzuek galdera horren garrantzia azpimarratzen dute. Horietako batek argudiatzen du:

*"Lehenengo galdera funtsezkoa da; izan ere, hor dago **kontsumitzaileen boterea**, gure kontsumoa areagotzeko eta desio sozial bihurtzeko bonbardatzen gaituzten kanpainen gainetik: gero eta gauza gehiago izatea, ahaztuta gehiago edukitzeak gure denbora eskatzen duela lanean, eta denbora agian gure ondasun, norbanakoarena, baliotsuena dela. Gure bizitzako denbora inbertitzen dugu diru gehiago irabazteko eta gehiago erosteko... Paradigma-aldaketa baterako, gutxienekoarekin bizitzea **funtsezkoa da**." (Emakumea, unibertsitate alorrekoa)*

Galdera honek herritarren kontzientzia lantzeko duen gaitasuna azpimarratzen duten argudio mikroagoen ondoan, beste parte-hartzaile batzuek aldeko arrazoiak identifikatzen dituzte makro eskalan: "**galdera garrantzitsua da, gurea bezalako gizarte aberatsen kontsumo-mailak jasanezinak direlako (baliabide naturalak agortzen dituzte) eta ezin direlako garapen-bidean dauden herrialdeetara zabaldu (beraz, desberdintasunak mantentzen dituzte).**"